

Žiak s viacnásobným postihnutím a jeho vzdelávanie

Viacnásobne postihnutý žiak vykazuje znaky súčasného výskytu viacerých postihnutí. Ide o aktuálny relatívne trvalý stav jednotlivca, pri ktorom súčasne viacero faktorov negatívne ovplyvňuje v oblasti motorickej senzomotorickej a mentálnej príjem spracovanie, uchovanie, sprostredkovanie a zmysluplne využívanie informácií, čo má dopad na kognitívne komunikačné a motorické a psychosociálne správanie jednotlivca.

Viacnásobné postihnutie je multifaktoriálny, multikauzálny a multisymptomatologicky podmienený fenomén, ktorý je dôsledkom súčinnosti participujúcich postihnutí, či narušení. Ich interakciou a vzájomným prekryvaním vzniká tzv. „synergický efekt“, t.j. nová kvalita postihnutia. (Š. Vašek, 1999)

Viacnásobné postihnutie netvorí jednoduchý súčet dominujúceho a pridruženého postihnutia, ale ide o kvalitatívne odlišnú špecifickú jednotku. Z toho vyplýva potreba novej kvality odbornej starostlivosti, spolupráca viacerých špecialistov a určenie koordinujúcej osoby.

Vzdelávací program pre deti a žiakov s viacnásobným postihnutím ISCED 1 - primárne vzdelávanie ISCED 2 - nižšie sekundárne vzdelávanie je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre deti a žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Vzdelávací program ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009.

Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím charakterizuje výchovu a vzdelávanie a vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o túto skupinu žiakov. Prvá časť vzdelávacieho programu je určená pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii **s mentálnym postihnutím** a druhá časť sa týka výchovy a vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v **kombinácii s iným postihnutím bez prítomného mentálneho postihnutia**. Vzdelávací program pre žiakov s viacnásobným postihnutím je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre primárny a nižší sekundárny stupeň vzdelania. Deti s viacnásobným postihnutím predškolského veku spravidla postupujú podľa individuálneho vzdelávacieho programu v materskej škole alebo navštevujú iné školské a zdravotnícke zariadenia.

Hodnotenie a klasifikácia žiaka s mentálnym postihnutím je realizovaná v zmysle hodnotenia a klasifikácie žiakov ŠZŠ podľa Metodického pokynu č.32/2011. Vzdelávanie takýchto žiakov sa delí podľa stupňa mentálneho postihnutia žiakov na:

- variant A pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia,
- variant B pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia,

- variant C pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia alebo pre žiakov s mentálnym postihnutím, ktorí majú aj iné zdravotné postihnutie.

Pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím nie sú vypracované vzdelávacie štandardy, čo vyplýva z charakteru postihnutia žiakov. Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným postihnutím.

Pri organizácii podmienok v jednotlivých formách vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je potrebné postupovať individuálne podľa výsledkov špeciálnopedagogickej a inej odbornej diagnostiky a v spolupráci s rodičmi.

Žiak s viacnásobným postihnutím v kombinácii s iným postihnutím bez prítomného mentálneho postihnutia, ktorý sa vzdeláva v triedach základnej školy bežného typu spolu s ostatnými žiakmi sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy a individuálneho vzdelávacieho programu, s prihliadnutím na druhy a stupne postihnutí. Obsah vzdelávania vychádza zo vzdelávacích programov pre príslušné prítomné kombinácie postihnutia.

Pre žiaka s viacnásobným postihnutím, ktorý postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu je individuálny vzdelávací program vytváraný s prihliadnutím k aktuálnemu zdravotnému stavu žiaka a podľa jeho individuálnych schopností. V závislosti od jeho individuálnych schopností je možné individuálny vzdelávací program tvoriť podľa obsahu vzdelávania viacerých vzdelávacích programov pre príslušné prítomné kombinácie postihnutia.

Individuálny vzdelávací program vypracováva špeciálny pedagóg v spolupráci s ďalšími odbornými pracovníkmi podľa potreby. Individuálny vzdelávací program podpisuje spravidla riaditeľ školy, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka. Individuálny vzdelávací program sa môže upravovať a dopĺňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Zmeny je potrebné konzultovať so všetkými zainteresovanými odborníkmi a zákonným zástupcom žiaka.

V Košiciach, dňa 20. 2. 2014